

פניני הדף

חודש השון ! (תשע"ג)

גליון מס' 77

הארות והערות שנאמרו בשיעור הדף היומי בניה"כ "אליהו הנביא" שבנות רוממה ירושלים
מסכת שבת כא- מח

" הצוואה "

מעשה באב שהוריש את כל נכסיו לאשתו שהיא תחלק את הנכסים בין הבנים לאחר פטירת האם פתחו את הצוואה ובה היה כתוב שכל הבנים יקבלו חלקם בירושה אולם בן אחד הנשוי לאשה שחמותה שונאת אותה (כמבואר יבמות קיז:) ומשום כך התנתה שכן זה יקבל את חלקו רק אם יגרש את אשתו ואכן הבן גירש את אשתו וקיבל את חלקו ולאחר מכן חזר ונשא אותה האם רשאי להשתמש בכסף שקיבל ?
הו' דעתכם בנידון לפקס 02-5817174 pninyhadaf@gmail.com

" האורח " !

דבר העורך

הטלפונים לא פסקו לצלצל האב ר' "משה" נרגש ומאוסר אולם טלפון אחד קטע את שמחתו אשתו "שרה" התקשרה ובכתה ללא הפסק האב המודאג נסע מיד לביה"ח ושאל אם קרה משהו אם התינוק לא בסדר אבל התינוק היה נורא חמוד אבל שרה אשתו נראית נורא הוא ביקש לשוחח עמה ואז התברר מה מציק לה שהילד הראשון שלהם יקראו לו על שם חמיה "גרשון" שבזכרונה הקלוש וזכרת שהוא היה השותף של אביה עד שיום אחד ברח והשאיר את אביה חסר כל אך בחסדי ה' התאושש אביה לאחר ההתקף לב שעבר והחל לחיות חיים מצומצמים והכל בגלל "גרשון" וליד שלה יקראו על שמו? אביה שראה את פניה כשולי קדירה לא העז לשאול עד שבא לבקרו בביתה ואז פרצה בבכי אני לא אתן לקרוא לו גרשון! אני יודעת מה הוא עשה לך אמרה לאביה ופרצה בבכי ואז אביה ביקש לשאול אותה מה היא זוכרת מאותה פרשה? לאחר שסיימה אמר אביה ואת הסוף את לא יודעת ובכן לאחר שנים הגיע השותף וביקש לשלם את כל חובותיו ובנוסף רצה לתת פיצוי נכבד ששותפו לא הסכים לקבל ממנו זה רוצה לתת וזה לא רוצה לקבל הם באו לרב והרב הציע לך יש בן ולך בת תבררו אם הם מתאימים ובכסף הזה קנו דירה לזוג הצעיר! אני יעמוד שם ויקרא לו בשם שכל כך היטיב עם בתו שלא ידעה מכל.. הקב"ה משפיע עלינו מטובו ומבקש תקדישו לי שעה אחת של דף גמרא הדף שיהא כקרבן של ספינה שיביא אתכם אל מקום בטוח. אשריכם לומדי "הדף היומי" העושים את רצון ה' העמלים בלימוד התורה הקדושה אשריכם.

- א) דף כא: תניא:** פתיחת חלון בשבת שהודלקה לידו חנוכייה.
נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (תרעג) ענין הדלקת נר חנוכה במקום שאין רוח מצויה ואם הדליק ליד חלון פתוח שנושבת בו רוח שיכולה לכבות את הנרות צריך לשוב ולהדליק אם כבו אך לא יברך.
afkek: הדליק חנוכייה ליד חלון סגור בערב שבת האם מותר לפתוח את החלון לאחר שהנרות כבו או שאסור לפותחו כיון שהוקצה בבין השמשות שלא לפותחו מחמת החנוכייה?
ב) דף כב. תניא: הדלקה בנרות המפיצים ריח.
נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (תרעג) איסור השתמשות בנר חנוכה ודנו האחרונים לגבי נר המזמר "מעוז צור".
afkek: האם מותר להדליק חנוכייה בנרות המפיצים ריח ע"י הדלקתם או שזה נחשב לשימוש?
ג) דף כג. תניא: אסור היכול להדליק נר חנוכה בשירותים.
נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (תרעג) מיני השמנים הראויים להדלקת נ"ח ובנר חרס מאוס אין להדליק.
afkek: אסור שיש לו אפשרות להדליק נר חנוכה בחלון השירותים האם ידליק שם?
ד) דף כד. תניא: הקדימה נר שבת לחנוכה האם הפיליפינית תדליק.
נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (תרעח) שיש להקדים נר חנוכה לנר שבת ואם הדליקה של שבת וקיבלה שבת בהדלקה אינה רשאית להדליק אלא אחר ידליק עבורה.
afkek: הקדימה של שבת האם יכולה להדליק את נרות החנוכה ע"י פיליפינית?
ה) דף כה. תניא: לבישת בגדי לבן למקובל בזה"ז.
נתבאר בגמ' ובאריז"ל שר' יהודה בר אלעי היה מתעטף בבגדים לבנים לכבוד שבת ועיין שה"כ (שבת שער ו).
afkek: מקובל שהולך בשבת עם בגדי לבן וילדיו מתביישים בכך האם ימנע?
ו) דף כו. תניא: אשה המסרבת שחמותה תבוא לשבת.
נתבאר בגמ' המעשה בחמות שגרמה לכלתה להישרף ומשום כך כ' הפוסקים שלא תדור בקרבתה.
afkek: האם בעל יכול לכוף את אשתו המסרבת שהוריו יבואו לביתם מפני שנאת חמותה?

שלא על מנת לקבל פרס:

הגמ' במס' תמורה (טז) מספרת לאחר פטירת משה נשתכחו מיהושע 3.000 הלכות וי"א 1700 הלכות וכלב בן יפונה עמד והבטיח לתת את בתו למי שיצליח להחזיר את ההלכות מספרת הגמ' שעתיניאל בן קנז עמד והחזירם ונשא את בתו של כלב לאשה ובגמ' מתואר מעלתה של האשה שנשא "יפה" לא חכמה לא נביאה סה"כ יפה שואל מרן הבן איש חי צוק"ל ל זה מה שגרם לעתיניאל להשיב את ההלכות הרי הוא החזירם ברוח הקודש ? מתרץ הבא"ח הוא לא חשב על זה בזמן שניסה להחזיר את ההלכות וזה היה כבוננו ולשם המחשה יש לדמות זאת לאדם "לולין" שמתחיים לו חבל דק מקצה הננה עד הקצה השני והוא צריך לעבור את הקטע בזהירות שלא יפול למים ותמורת זה הוא יקבל הון רב כשהוא עובר על החבל אם יסיט את מחשבתי ויחשוב על השכר המובטח הוא יפול למים כעת הוא חושב איך לעבור את החבל בזהירות כך אצל עתיניאל הוא לא חשב על השכר המובטח...

אלו שנדכו להחזקת הגליון: הרב יעקב איזון, הרב שלמה בן אדיבה, אסף מזרחי לישוב טוב, יובל כהן ומאיר כהן להצלחת משפחתם, אשר ואיתן כהן, וכל החפצים בעילום שם להצלחתם הקצה ישיב להם כגמולם בשפע ברכה והצלחה ויתמלאו משאלות ליבם לטובה אמנ!

תשובות ניתן לשלוח למערכת "פניני הדף" בלבד

ר'ח' פולונסקי 26 ירושלים פקס: 02-5817174 טלפון: 02-5829850
pninyhadaf@gmail.com

השיעור בדף היומי נמסר

ע"י הרב אהרון בן אדיבה שליט"א

מיידי קרב בסעודה 2015 לאור תפילת ערבית,

בבית"ח אליהו הנביא רח' פתח תקווה 1 שבנות רוממה.

- ז) דף כז: **תויג'ן:** פשט את הציצית קטן בים האם יחזור ויברך.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (כא) דין כסות לילה הפטור מציצית ודנו האחרונים לגבי הלבושים ט"ק ולא מסירים אותו לגבי הברכה כמבואר שו"ע או"ח (יח,א).
afken: אדם שנכנס לים ושהה שעתיים במים האם צריך לחזור ולברך על הט"ק ומדוע לא ראינו שנזהרים בזה?
 ח) דף כח: **תויג'ן:** הזמין מסופר תפילין מהודרות והתברר שהסופר איטר.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (לב) דין צורת התפילין וכתבתם ומי הם הראויים לכתבת התפילין ועיין בשו"ת רב פעלים (או"ח,ב,ט).
afken: הזמין מסופר תפילין מהודרות והתברר שהסופר איטר ולדעת המקובלים פסול לכתובה האם הוא מקח טעות?
 ט) דף כט: **תויג'ן:** עשיית יין מענבים מתולעים.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע יו"ד (ו,ט), דין ביטול איסור לכתחילה באיסור תורה ובאיסור דרבנן ולכו"ע אם מתכלה הדבר מותר ועיין או"ח (תקז).
afken: האם יש היתר לטחון ענבים המתולעים בכדי לעשות יין וע"י הטחינה מבטלם בשישים?
 י) דף ל: **תויג'ן:** מדוע הוצרכו כיכר או תינוק בכדי לטלטל את דוד המלך.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שיא) איסור טלטול נפטר בשבת והיתר הטלטול הוא רק ע"י כיכר וכיו"ב או שהמת לבוש בבגדיו למעט מלך בבגדיו שהרי נשרפים.
afken: לכאורה הרי דוד המלך היה ספר תורה בחיקו כדן מלכי ישראל ומדוע הוצרכו לכיכר או תינוק בכדי לטלטלו?
 יא) דף לא: **תויג'ן:** אברכים הלומדים בשכר האם צריכים לקבוע עיתים בלא לקבל שכר.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (קנה) מעלת קביעת עיתים לתורה דהיינו שיעור תורה בבוקר ושיעור בערב כמבואר בבה"ל (שם) ובשע"ת כ' שקביעת עיתים היינו בלי תשלום.
afken: אברכים המקבלים שכר עבור לימודם האם צריכים לקבוע עיתים ללימוד בחינם בבוקר ובערב שהרי על זה יתבעו את האדם?
 יב) דף לב: **תויג'ן:** נדר ולא שילם ומתה אשתו האם צריך כפרה.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע אהע"ז (קנד) חומר האיסור של הנדר ולא משלם שע"כ גורם מיתה לבניו ואשתו וכופין אותו להוציא ולתת כתובה.
afken: מעשה באדם שחפץ במיתת אשתו ולשם כך נדר הרבה ולא שילם ואכן היא מתה האם צריך כפרה ככל הורג נפש?
 יג) דף לג: **תויג'ן:** נר אחד שמן או שתי נרות שעווה.
 נתבאר בגמ' לגבי הזקן שרץ בכניסת שבת ובידו ב' הדסים אחד כנגד שמור ואחד כנגד זכור ומשום כך המנהג להדליק ב' נרות א' כנגד שמור וא' כנגד זכור.
afken: אשה שיש לה נר שמן אחד או שתי נרות שעווה האם עדיף שתדליק בשעווה שהם שווים או שלכה"פ תדליק נר אחד שמן?
 יד) דף לד: **תויג'ן:** הטמנה בארון מפלטה לשמירת חוה הסירים.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (רנז) לגבי איסור הטמנה בשבת בדבר המוסיף הבל אפי' מערב שבת ולכן יש למחות באלו המכסים בשמיכת צמר את כל הסיר.
afken: מצוי אצל הבנ"א החפצים לשמור את החום של הסירים ולשם כך בונים ארון מפח העוטף את הסירים האם יש בזה הטמנה במוסיף הבל?
 טו) דף לה: **תויג'ן:** מכירת מים מבארה של מרים.
 נתבאר בגמ' המיקום של בארה של מרים ובמדרש (ויק"ר כב ד) כ' שהיא בימה של טבריה וכ"כ האריז"ל ועיין בב"י או"ח (רצט) וברמ"א לגבי המנהג לדלות במוצ"ש.
afken: אדם ששאב מים מאמצעית ים כינרת ומכר לאנשים בחו"ל בחזקת מים מבארה של מרים האם הוא אונאה?
 טז) דף לו: **תויג'ן:** כלי שמלאכתו לאיסור שאין לו שימוש היתר.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שח) היתר טלטול כלי שמלאכתו לאיסור לצורך גופו או מקומו אבל מחמה לצל אסור אלא אם ירא שיסב או יגנב או שחשב עליו גם לתשימש.
afken: כלי שמלאכתו לאיסור אך אין לו שום שימוש היתר האם יש היתר לטלטלו בשבת ככל כלי שמלאכתו לאיסור?
 יז) דף לח: **תויג'ן:** בית שנבנה רק בשבתות השנה.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שיח) דין הנאה ממעשה שבת בבישול בשוגג לו ולאחרים ולגבי נטע אילן כ' בה"ל שיש לעוקרו עיי"ש.
afken: אדם ששב בתשובה והתברר שאת ביתו בנה רק בשבתות השנה כיון שבימי חול עבד קשה האם מותר לו ליהנות מבית זה?
 יח) דף לט: **תויג'ן:** חימים בוילר ע"י שעון שבת האם מותר לרחוץ פניו במים החמים.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שכו) איסור רחיצה במים שהוחמו בשבת וההיתר לרחוץ פניו וידיו במים שהוחמו מע"ש והפוסקים דנו לגבי טבילה במקוה חם עיי"ש.
afken: אדם ששון שבת לבוילר ונדלק בשבת ונכבה האם מותר לרחוץ פניו עם מים אלו?
 יט) דף מ: **תויג'ן:** הכנת מנהג בשבת.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שיח) איסור בישול בכלי ראשון והמח' לגבי בישול בכלי שני ובעירוי מכלי ראשון.
afken: האם יש מקום להתיר לערות מים חמים בשבת ע"ג מנה חמה ועל ידי כן מכינה לאכילה או שזה נכנס לגדר מבשל?
 כ) דף מא: **תויג'ן:** יין ששהה בבית שפועלים שיפצו אותו או שיש לו פיליפיני בבית.
 נתבאר בגמ' לגבי בולשת גויים שנכנסו לעיר בשעת שלום חביות יין פתוחות אסורות והסתומות מותרות מכיון שחוששים שנגעו ביין ואסרוהו.
afken: באו פועלים גויים לשפץ או שיש לו פיליפיני האם יש מניעה מלשתות את היין הפתוח שנמצא בבית?
 כא) דף מב: **תויג'ן:** מצא ציפורניים או תמונות לא צנועות ברה"ר האם מותר להסירם בשבת?
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שח,יח) היתר טלטול קוץ המונח ברשות הרבים ובכרמלית מטעם שעלולים בני"א להינזק מזה.
afken: האם יש להתיר לטלטל ציפורניים בכדי שלא תעבור עליהם אשה מעוברת או תמונות לא צנועות שילדים לא יכשלו בזה בשבת?
 כב) דף מג: **תויג'ן:** הנחת טיטול מלוכלך בשקית חשובה.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שי,י) איסור ביטול כלי מהיכנו ולכן אין נותנים כלי לקבל ביצת התרנגולת וכן אין להניח קליפות פיצוחים בצלחת ריקה דמבטל הכלי.
afken: האם מותר להניח טיטול מלוכלך בשקית חשובה שבדרך כלל משתמשים עמה ליציאה לרחוב כיון שמבטלה מהכנה שלה?
 כג) דף מד: **תויג'ן:** פתיחת דלת מקרר בשבת המונח בה דברי מוקצה בלבד.
 נתבאר בגמ' לגבי מוכני דהיינו אופן גלגלי העגלה שאפשר להפרידו מהעגלה אינו נחשב לכלי אחד עם העגלה אלא ככלי בפני עצמה.
afken: האם יש היתר לפתוח דלת מקרר המונחים בה דברי מוקצה בלבד מכיון שהיא נחשבת ככלי אחד עם המקרר או שנידונית בפני עצמה?
 כד) דף מה: **תויג'ן:** שימוש בבושם ריחוני התלוי בסוכה כשלא עשה תנאי.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (תרלח) דין נוי סוכה שאסור בהנאה כל ימי החג אם לא התנה עליו מערב סוכות שאינו בודל מהם.
afken: הניח בקבוק בושם המפיץ ריח בסוכה האם מותר לו להשתמש עם זה בחג לשירותים וכיו"ב או שזה גם נחשב לנוי סוכה?
 כה) דף מו: **תויג'ן:** פתיחת ברז מים בשבת בשעונו מים אלקטרוניים.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שלז) היתר גרירת מטה כסא וספסל ע"ג קרקע כיון שאינו מתכוין למלאכת איסור.
afken: מצוי היום בבתיים החדשים הרכיבו חברות המים שעוני מים אלקטרוניים האם מותר לפתוח את הברז מים בשבת מטעם שאינו מתכוין?
 כו) דף מח: **תויג'ן:** תלישת תווית התפורה בשולי שרוול החליפה בשבת.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שיז) דין הפותח בית צוואר בשבת שע"כ מכין את הבגד לשימוש שזהו איסור של מכה בפטיש ובאחרונים דנו לגבי הפרדת זוג גרביים.
afken: אדם שלבש חליפה חדשה ושכח להוריד את התווית התפורה בשולי השרוול האם מותר להסירה בשבת דרך קלקול?

בשורה משמחת לציבור שוחרי התורה שיעורי דף היומי ב-ים לזינו הרבים

- שיעור דף היומי 20.15-21.15 מידי ערב ביה"כ "אלהינו הנביא" רח' פתח תקוה שכ' רוממה הרה"ג אהרן בן אדיבה שליט"א.
 שיעור דף היומי מידי בוקר א-ה 8.15-9.15 "ישיבת השלום" רח' תחכמוני 1 שכ' מקור ברוך הרה"ג יצחק בצרי שליט"א.
 שיעור דף היומי מידי בוקר א-ה 8.00-9.00 ביה"כ "מנחת יהודה" שכ' מחנה יהודה הרה"ג פתייה שליט"א
 שיעור דף היומי מידי ערב א-ה 17.20-18.40 ביה"כ "עזרא הסופר" הרה"ג יוסף רביע שליט"א
 שיעור דף היומי מידי בוקר א-ה 8.00-9.00 ביה"כ "היזדים" הרה"ג יוסף שמואלי שליט"א

השאלה שנשאלה בבית המדרש מתוך פניני הדף מס' 76

מעשה בנהג משאית שהעביר כמות של אתרוגים מהודרים במשאית ויצאה לדרכה בדרך עצר הנהג בצומת דרכים להתרענות וירד מהמשאית כשהיא דלוקה לפתע המשאית החלה לנוסע התברר שערבי השתחל וגנב את המשאית לאחר כמה ימים נוצר עמו קשר והוסכם שישיב את המשאית תמורת תשלום נכבד א. מי ישלם על הנזק? ב. האם חוששים לאתרוג שנתעלם מן העין?
אלו תשובות הרבנים: יש לחייבו בכל ההוצאות שנגרמו עקב נזקו ואין בזה חשש של נתעלם מן העין!

מקורות ונימוקים: לגבי דבר שנתעלם מן העין נתבאר בשו"ע יו"ד (סג) שרק בבשר גזרו וכמבואר באו"ח (כ) שיכול לקנות טלית מתגר גוי וכמו כן אין לחוש שיחליפם אם אין לו ריווח כמבואר ביו"ד (ק"ח) שהרי אינו מבין בטיב כשרותם! ולגבי התשלומין על הנזק הנהג הרי הוא שומר שכר ועצם הירידה מהמשאית כשהיא דלוקה הוי פשיעה וחייב לשלם על הנזק שהרי יש לו דין סרסור כמבואר בשו"ע חו"מ (קפה, ז) ומאידך מצאנו ששומר שכר צריך לקדם במקלות וחוזר ונוטל מבעה"ב אבל כאן שהנזק בא באשמתו אינו יכול לתבוע הנזק מבעה"ב אולם יש לחלק מתי החזיר את האתרוגים אם בערב החג הרי חייב בתשלום כל הנזק ואם לאחר החג יכול לומר לו הרי שלך לפניך כמבואר בשו"ע חו"מ (שסג) בפת"ש ובאורח בס' משפטי חיים (ב,יד) לגה"ג אברהם בן חיים שליט"א . (יישר כח למוריניו הגה"ג יצחק זילברשטיין הגה"ג אברהם בן חיים הגה"ג אליהו בר שלום והגה"ג שלמה שעיו שליט"א)

תשובה דונית: רב שבאו לשואלו בעניני טהרה ואמרו לו שתשובתו תלויה בהפסד ממון (ביטול הזמנה לבית מלון) ופסק לאסור והתברר שטעה האם צריך לשלם על הממון שהזיק? ומעשה בשאלה ששאלו דיין מה הדין במקק שנפל למחבת טפלון רותח האם צריך ומועיל להכשיר את המחבת וטעה האם צריך לשלם על נזקו?

השיבנו הגה"ג הרב אברהם בן חיים שליט"א עפ"י השו"ע חו"מ (כה) ושם נתבאר שאם הוא בקנה מידה שיש לו רשות להורות וטעה הוא פטור אבל אם אינו גמיר וסביר כגון מי שלא יודע שמקק שנפל למחבת אינו מחייב הגעלה עפ"י מה שכל השו"ע יו"ד (קד,ג) שכל הדברים שנפשו של אדם קצה בהן אפי' נתערבו בתבשיל ונמחה גופן לתוכו אם ההיתר רבה עליו ה"ז בטל הרי הוא חייב לשלם על היזקו.

תשובה דחיי: רכב המודיע בשעה מאוחרת בלילה על לוויה האם עובר משום גזל?

השיבנו הגה"ג הרב שלמה שעיו שליט"א ראוי לסדר שכל ההודעות יהיו עד השעה 11 בלילה כיון שכך מקובל ועל דעת כן גרים בעיר וביותר במקומות שקבורים בלילה ולא מלינים את המת אין אפשרות אחרת ומצד הדין היה צריך לקום ולהשתתף בהלוויה וכל שכן אם הוא רב גדול שבה מחלי אינשי על הרעש שנגרם מהודעה על פטירתו ויה"ר שנתבשר רק בשורות טובות.

פניני דחיי: א) האם מותר להורות למחלל שבת הנוסע ברכבו שישתמש עם הג'י פי אס בכדי לקצר דרכו? ב) אדם שלחץ בטעות על כפתור של להיטן לחימום מים בשבת האם יכבה בכדי שלא יגיע לחיוב תורה בבישול המים כמבואר באו"ח (רנד)? ג) מוהל מקצועי הנוטל שכר על מילה האם פוטר מתחונן (ד) האם מותר לשוחח בדברי תורה עם אנשים שידוע שלא ברכו ברכות התורה? ה) א' מהדודים במשפחה של כהנים הפסיק לישא נשים כי הסתיים הנדר האם פוסל את כל המשפחה? ו) איך נוסח התפילה מדבר על הרצון לראות בבנין ביהמ"ק והרי אנשי כה"ג תיקנו את הנוסח?

פניני דונית: א) האם מותר לפרסם את הדירה למכירה רק בכדי לבדוק מה ערכה בשוק? ב) רצה להוציא רישיון לתוספת מרפסת ושכינו רצה להתנגד והוא הציע לו שאם יסיר את התנגדותו יקבל שני מזגנים האם חייב לתת את מה שהבטיח או שיכול לטעון משטה אני כך? ג) האם יש אונאה במכירת פטנט?

נשגור קמיה מרנן ורבנן ברכת יישר כח לכל אלו הנושאים ונותנים עימנו ובראשם:

לגא"ג הרב יצחק זילברשטיין. לגא"ג הרב זלמן נחמיה גולדברג. לגא"ג הרב שמואל פנחסי. לגא"ג הרב אשר חנניה. לגא"ג הרב גמליאל הכהן רבינוביץ.

לגא"ג הרב אברהם בן חיים. לגא"ג הרב שלמה שעיו. לגא"ג הרב שריאל רוזנברג. לגא"ג הרב ציון בן אדיבה. לגא"ג הרב ירון אשכנזי.

לגא"ג הרב אברהם חיים הרש. לגא"ג הרב משה כהניאן. לגא"ג הרב אליהו בר שלום. לגא"ג הרב מנשה שוע. לגא"ג הרב פנחס וינד שליט"א.

בברכת עוז ינובון בשיבה להגדיל תורה ולהאדירה

* (כל הזכויות שמורות למערכת)

שאלות ותשובות לגיליון פניני הדף מס' 76

ש. האם יש ענין שאדם לא יצא ביום שישי סמוך לשבת עם פלאפון שמא ישכח ויצא?

ת. השיבנו הגה"ג הרב אברהם בן חיים שליט"א עפ"י מה שכל השו"ע או"ח (רנב) שכל האיסור הוא חצי שעה לפני ביה"ש ובשו"ת אבן ישראל (ט,סג) להגר"י פישר זצוק"ל כ' שכל האיסור הוא בדבר קל כמחט אבל בדבר כבד כפלאפון וכיו"ב לא חששו וביותר עפ"י מש"כ המ"ב (נד) שבמקום שאין רשות הרבים אלא כרמלית אין גזירה זו.

ש. אדם שבזבז מממונו יותר מחזומש עבור נישואי בתו לת"ח והתברר שהחתן בטלן האם יכול לתבוע ממנו הממון שהוציא עליו?

ת. השיבנו הגה"ג הרב אליהו בר שלום שליט"א עפ"י מה שכל השו"ע אהע"ז (ב) לגבי נישואי עם הארץ עם כהנת כ' הפת"ש (ט) בשם חו"י שאין לנו עם הארץ שדיברו בו חכמים ולכך אינו יכול לתבוע כיון שכל אחד שלוקח חתן בזה"ז הוא ספק בטלן שהרי לא ניתן לברר באמת לא אצל חבריו ולא בצוות הישיבה כי כולם קדושים כולם טהורים וכולם מקבלים.. סידור מלא ולכך סביר וקביל שזו המציאות.

ש. קראו לו לעלות לס"ת בקללות והוא מסרב האם הוא בכל קיצור ימים ח"ו?

ת. השיבנו הגה"ג הרב שלמה שעיו שליט"א עפ"י מש"כ הרמ"א או"ח (נג,ט) אם העולה חושש שהבעל קורא מכיון אליו הקללות לא יעלה ובשו"ת תול"ש (צה) כ' שכל החשש הוא המסרב בלי סיבה מוצדקת אולם מי שיש לו סיבה כגון שנצרך לנקבו או ב' אחים שהעלום זה אחר זה או שהוא מגמגם באופן שיתבייש יכול להימנע אולם כשאין חשש אלא "נרוזין" אל ימנע מלעלות אם קראו בשמו וברכה תחשב לו.

ש. אדם שתהה על הראשונות ואיבד את הכל ושב בתשובה האם שבים אליו הזכויות?

ת. השיבנו הגה"ג הרב ירון אשכנזי שליט"א עפ"י מש"כ הראי"ז"ל שכל מה שאדם מתקן בעוה"ז ואינו ראוי שישארו אצלו זה נשמר בפקדון אצל הצדיקים אם ישוב בתשובה ישוּבו אליו ואם לאו יסתפחו לנחלת הצדיק.

ש. עשו קידוש והתברר שהעוגות הובאו ברכב בשבת האם יאכלו מהם בכדי שהקידוש יהיה במקום סעודה?

ת. השיבנו הגה"ג הרב אברהם בן חיים שליט"א עפ"י מש"כ הבה"ל (ש,חא) הביא בשם הח"י אדם בדבר שלא נעשה האיסור בגופו כגון הוציא חפץ מרשות לרשות נח' בזה ומסקנתו להחמיר אולם יש פוסקים המקילים בזה וכאן בכדי שלא תהא ברכתם לבטלה יאכלו מהעוגות.
ש. בירך שהחיינו על ירושה והתברר שהשאירו לו הרבה חובות?

ת. השיבנו הגה"ג הרב משה כהניאן שליט"א עפ"י מש"כ הריטב"א חולין (קו) שאם בשעת הברכה היתה סיבה לברך ולאחר מכן הסתלקה הסיבה לא הוי ברכה לבטלה וכאן היתה לו שמחה כשמע שהשאירו לו ירושה.

אחרי החגים: מעשה בעיירה שהוזמנו לחתונת בנו של עשיר העיירה לשם כך העניינים השאלו חליפות יפות משכניהם העשירים ובאו לחתונה לבושים יפה הגיע לחתונה אדם שאינו מבני העיר ושאל מה אין לכם עניינים בעיר כולם עשירים? א"ל תבוא מחר ותדע בדיוק מי עשיר ומי עני כולנו היינו מלאכים בימים הנוראים השאלה מי נשאר מלאך גם אח"כ.

התפעלות: אם ניקח את העולם יש יותר חולים מבריאים יותר עניינים מעשירים ויותר טיפשים מחכמים אז במה יש לקנא?

הלומד ילד למה הוא דומה? לכאורה הלשון לא ברורה ועוד וכי באים לייאש את הזקנים? אמרו בעלי המוסר הלומד ומרגיש שהוא ילד אפ"י שהוא בן מאה הוא לומד במרץ שיש לילד מובטח לו שתורתו תישמר כדי כתובה על נייר חלק.

ביטחון: יש להבין מהו טוב לחסות בה' מבטוח באדם הרי היה צריך לומר טוב לבטוח בה' מבטוח באדם? אלא היסוד הוא אנו חוסים בצילו של הקב"ה כמו בן רווק המבקש אבא תביא חליפה! אבא תביא נעליים! (כשנשואים הכובע מתחיל להתלבן) זה הרבה יותר מביטחון.
קורבן תודה? לפעמים צריך להיות קורבן כשאתה בא להגיד תודה לא תמיד זה קל.

שכחה: שח זקן אחד לצעירים יש ג' דברים אצל זקנים הדבר הראשון שכחה, הדבר השני שכחה ודבר שלישי שכחתי מה לומר.

שירה: סנהדרין (צט) ביקש נבוכנצר לומר שירה שהיתה מגמדת את שירת דוד בא מלאך וסטרעל פיו למה? כי זה לא חכמה לשיר רק כשטוב דוד שר בכל מצב.

ש. תפס בשבת עכבר במלכות האם צריך להאכילו לפני שיסב לסעודה?

ת. השיבו מורינו הגה"ג הרב יצחק זילברשטיין שליט"א שהחזו"א נשאל בכך והשיב שהדין המבואר בברכות (מ) וגיטין (סו) ובשו"ע או"ח (רעא) שיש מצוה מדאורייתא להאכיל את הבהמה לפני שהאדם יאכל וגם חיה ועוף בכלל בהמה כמבואר במג"א (שם, יב) ובט"ז (קטז, ז) אולם טעם האיסור הוא משום רחמים ועכבר שבא להזיק אותך אין מצוה לרחם עליו ואדרבא מצאנו שהעכבר נקרא רשע כמבואר במס' ב"מ (מ) בתוס' בשם הירושלמי משום שלא מסתפק במה שמצא אוכל אלא קורא הוא לכל חבריו לאכול ולכך אין מצוה להאכילו ועיין טללי אורות עה"ת (ח, עמ' מו).

ש. קנה עופות ונדע לו שבהכשר מהודר זה העובדים מחזיקים פלאפון לא כשר ורוצה להחזיר העופות ולקבל את כספו חזרה האם רשאי?

ת. השיבו הגה"ג הרב אברהם בן חיים שליט"א כיון שעל פי הרוב לא נשמע לאנשים שזה איסור גמור וסוברים שמצוה עושים ודמי למבואר בשו"ע חו"מ (לד, ד) שקוברי המת ביו"ט ראשון כשרים לעדות ואפי' נידו אותם כיון שסברי שמצוה הם עושים וה' יחזירם בתשובה שלימה להניצל ממכשול זה. ש. האם מותר לקשור עם אזיקון בשבת?

ת. השיבו הגה"ג הרב גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א עפ"י מש"כ הגה"ג הרב פסח פינהנדרל צוק"ל בתשובה אליו שיש להתיר זאת משום שאינו דומה לקושר שמחבר שני קצוות החוט ושוב לא ניתן לפתוח וכאן שזה הידוק בלבד ודמי לסגירת דלת ע"י מנעול שאינו מדביק את הדלת וכ"ד מרן הגרע"י (חזו"ע שבת, ה) אולם הגה"ג הרב אשר חנניה שליט"א הביא את דעת מרן הגרע"י שאסור משום קושר ואף שפירסמו בשמו שמתיר חזר והורה לאיסור וכ"ד מרן הגה"ג הרב שמואל הלוי וואזנר שליט"א הובא בקובץ מבית לוי (יט) לאסור להדוק בשבת.

ש. האם מותר לענות למחלל שבת היכן נמצאת כתובת בכדי שלא ירבה בחילולי שבת?

ת. השיבו הגה"ג הרב מאיר סנדר שליט"א עפ"י מש"כ מרן הגרש"ז א צוק"ל במכתב הובא בס' מאור לשבת שמתיר לומר לו אף שאסור לי לענות לך בכדי לא לעזור לחילול השבת אני אומר לך את הכתובת בכדי שלא תרבה בחילול שבת ובזה מרוויח גם מצות מחאה אולם דעת מרן הגרע"י שליט"א שיש לאסור לענות לו משום הלעיטהו לרשע וימות כמבואר ב"ק (יט).

ש. אדם שרץ לכיוון אוטובוס האם מותר לעולה לעכב את האוטובוס עד שיגיע הרץ?

ת. השיבו הגה"ג הרב שלמה שעני שליט"א עפ"י המבואר בכתובות (פד): התופס לאחרים במקום שחב לאחרים שיש בחדס זה עבירה אולם כל זה אם מתעכבים דקה או יותר אבל אם זה ענין של כמה שניות יש בזה גמ"ח ואם היינו שואלים את הנוסעים אילו אתה היית רץ.. מה היו משיבים!?

ש. האם יש מקום להימנע מלהטביל פרוסת המוציא בדבש משום הפסק בין הברכה לטעימה?

ת. השיבו הגה"ג הרב אברהם חיים הרש שליט"א עפ"י מש"כ השו"ע או"ח (קטז, א) לחתוך את הלחם לפני הברכה בכדי שלא יהיה הפסק בין הברכה לטעימה וכן בשפיכת היין לאחר הבדלה המובא בשו"ע או"ח (רצו) שיש לשפוך לאחר הברכה בכדי שלא יהיה הפסק אולם מנהג ישראל היו כדת של תורה וכשם שטובל את הפרוסה במלח אף שהלחם שלנו אינו חסר מלח ולא גרע מהחפץ הטביל את פרוסת המוציא בסלט וכיו"ב שאינו נחשב להפסק וה"ה כאן. ש. רב ששואלים אותו באמצע שיעור שאלה שאינה מהנושא האם ימנע מלהשיב?

ת. השיבו הגה"ג הרב יוסף שלמה עבאדי שליט"א עפ"י מה שפסק הרמב"ם הל' ת"ת (ד, יו) אין שואלים את הרב מענין אחר והשואל אין נזקקין לו ומעשה במרן הגרע"י א צוק"ל ש"ב אליו באמצע לימודו אדם ושאל שאלה והרב לא התייחס משראה אותו אדם כך הלך לדרכו וחזר בערב והחל להתנצל על שהפריע לרב באמצע לימודו ענה לו הרב וכי הפרעת לי? וכי אני דוקטור שיכול לענות לך על שאלה בפיקוח נפש ואף זה אינו מצדיק להפריע בלימודי כי בשבילי הלימוד זה גם ענין של פיקוח נפש וזה משאחז"ל מה שאומר לך בעה"ב עשה חוץ מצא מענין השיעור. ש. האם רשאי גבאי ללבוש כפפות ולגלול ס"ת כך או שאין זה ראוי?

ת. השיבו הגה"ג הרב משה כהניאן שליט"א עפ"י מה שכ' מרן הב"ח בתול"ש (כו) לאסור עפ"י המבואר בפסחים (נז) ישכר איש כפר ברקאי שענד כפפות בעבודת ביהמ"ק וקוצצו ידיו אולם מרן הגרע"י שליט"א בשו"ת מעיין אומר (א, ז, עד) כ' להתיר מפני שיש לחלק בין עבודת ביהמ"ק שהדרך לעשותה ביד ועושה ע"י כפפות היו זלזול אבל כריכת ס"ת שנעשית במפה ה"ה שאפשר לעשות זאת ע"י כפפות.

ש. האם עדיף לברך "הגומל" במקום שיש ס"ת ואין ת"ח או בביהמ"ד שיש ת"ח בלי ס"ת?

ת. השיבו הגה"ג הרב מנחם לוי שליט"א עפ"י מש"כ בשו"ת אול"צ (הל' ברכות) שיש להעדיף בית המדרש עם תלמידי חכמים בלי ס"ת מאשר מנין עמי הארץ עם ס"ת כמבואר בשו"ע או"ח (ריט) ובלבד שלא יגרם ביטול תורה ליושבי ביהמ"ד.

הופיע הספר האקטואלי "כשרות למהדרין" הוצאה שניה למזדרים ניתן להשיגו בט"ל 057-3134003

נודה לכל הרבנים ששלחו לנו את תשובותיהם

בהגדרה לחודש אלול- תשרי ע"ס 100 עם זכה הרה"ג יוסף וילנסקי שליט"א {ירושלים}

תשובות ניתן לשלוח לפקס מספר 02-5817174 או לרח' פולנסקי 26 עבר פניני הדף ירושלים pninyhadaf@gmail.com

ברכת יישר כוח לכל השולחים תשובות ניתן לשלוח גם חלק מהתשובות.

וברכותינו לעשרות האברכים המסייעים בהפצת הגיליון בכל רחבי הארץ. ולכל המצטרפים אליהם

בברכת חילכם לאורייתא מערכת "פניני הדף"

מעשה בנהג מונית שביקש לספר לנוסעיו מעשה שהוא חוה בהיותו בצבא הם היו באימונים ולפתע חייל אחד נעמד משום שמולו נעמד נחש ענק ובמצב כזה צריך לעמוד מול הנחש בלי לזוז חבריו מסביב לא יכלו לעזור לו הרבה ואז אחד החיילים צעק לחייל תגיד שמע ישראל והחייל לא הבין מה הוא רוצה ממנו אז צעק חברו תגיד אחרי מילה מילה שמע-שמע, ישראל-ישראל, ה'-ה', וכשסיים לומר אחד הנחש קיפל את זנבו והלך משם אני ראיתי בעיניי שלי את המעשה אני מוכן להישבע על כך אמר הנהג הסתכלו עליו השומעים ואמרו לו אתה לא מתבייש לספר את הסיפור הזה בלי כיפה!?

אנו רוצים להודות מקרב לב לאלו שתרמו מכיסם למען המשך הוצאת הגיליון למשלוח תרומות למערכת ניתן לפנות לטל' 02-5829850 או פקס' 02-5817174 ויש פאנלונים 02-5829850.

לעי"נ אבינו מורה זרכינו הרה"צ מימון (בן אזיבה) בן מסעודה זצוק"ל ולעי"נ דוד בן זהרה ז"ל מזל בת שמחה ז"ל ציפורה בת שמחה ז"ל אברהם בן רחל ז"ל

לרפואת מורינו הרב יעקב חי יוסף בן מרגלית ומורינו הרב בן ציון מוצפי שליט"א בתוך שאר חולי ע"י.

גליון זה נודב לרפואתו המהירה של הילד **יאיר בן מיכל** ה'ו בתוך שאר חולי עמו ישראל אמן